

УКРАЇНА

(19) **UA**

(11) **123419**

(13) **U**

(51) МПК

A23L 13/60 (2016.01)

A23L 13/40 (2016.01)

A23L 33/185 (2016.01)

МІНІСТЕРСТВО
ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ
УКРАЇНИ

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: u 2017 09390	(72) Винахідник(и): Солодко Лілія Миколаївна (UA), Сімахіна Галина Олександрівна (UA)
(22) Дата подання заявки: 25.09.2017	(73) Власник(и): НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ,
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: 26.02.2018	вул. Володимирська, 68, м. Київ-33, 01601 (UA)
(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 26.02.2018, Бюл.№ 4	

(54) М'ЯСО-РОСЛИННІ КУЛІНАРНІ ВИРОБИ

(57) Реферат:

М'ясо-рослинні кулінарні вироби містять подрібнене м'ясо (котлетне м'ясо), цибулю і добавку, а для панірування - сухарі. Як добавки містять білоквмісний напівфабрикат із зеленої маси цукрового буряку, портулаку та черемші, воду для відновлення, сіль харчову, перець чорний мелений.

UA 123419 U

Корисна модель належить до харчової промисловості, а саме до виготовлення нових кулінарних м'ясо-рослинних виробів функціонального призначення.

Найближчим аналогом до запропонованої є рецептура котлетної маси [Деклараційний патент на винахід UA 58203, А. Опубл. 15.07.2003 р., бюл № 7], що містить в своєму складі

5 подрібнене м'ясо, цибулю і добавку. Як добавку використовують топінамбур, а для панірування - сухарі.

Недоліком традиційних м'ясо-рослинних кулінарних виробів є їх низька біологічна цінність через низький вміст функціонально фізіологічних інгредієнтів (вітамінів антиоксидантного ряду, біофлавоноїдів та мінеральних речовин), а також незбалансованість амінокислотного складу. В

10 основу корисної моделі поставлена задача отримання якісної продукції з новими покращеними органолептичними показниками, збагаченої функціонально фізіологічними інгредієнтами (вітамінами, біофлавоноїдами), з одночасним збереженням збалансованого амінокислотного складу розробленого кулінарного виробу, розширення асортименту м'ясо-рослинних кулінарних виробів.

15 Поставлена задача вирішується тим, що м'ясо-рослинні кулінарні вироби містять подрібнене м'ясо, цибулю і добавку, а для панірування - сухарі, згідно з корисною моделлю, як добавки вносять білоқвмісний напівфабрикат із зеленої маси цукрового буряку, портулаку та черемші, воду для відновлення, сіль харчову, перець чорний мелений, при наступному співвідношенні компонентів, мас. %:

подрібнене м'ясо (котлетне м'ясо)	60,0-65,0
цибуля	7,0-8,0
білоқвмісний напівфабрикат із зеленої маси цукрового буряку, портулаку та черемші	5,0-5,5
сухарі для панірування	9,0-10,0
сіль харчова	0,50-0,60
перець чорний мелений	0,05
вода для відновлення	решта.

20 Причинно-наслідковий зв'язок між сукупністю ознак, що заявляються, та технічним результатом полягає в наступному:

Як білоқвмісний напівфабрикат (БВН) використовується висушена за низьких температур та подрібнена до порошкоподібного стану зелена маса рослин, багатих на білок, а саме: відокремлені від кореневих та стебел листя цукрових буряків, портулаку городнього та черемші

25 у співвідношенні 3,2:1:2,5 (Патент України UA 108163, С2. Опубл. 25.03.2015 р., бюл № 6). Білоқвмісний напівфабрикат поряд із легкозасвоюваними білками містить природні комбінації інших біологічно активних речовин - природних барвників, низькомолекулярних фенольних сполук, вітамінів тощо. Ці речовини мають високу біологічну активність, оскільки містять у молекулах ненасичені подвійні зв'язки, активні гідроксильні групи, що здатні зв'язувати активні

30 форми кисню, вільні радикали і мають імуномодулюючу, антиоксидантну дію. Висока біологічна активність рослинних комплексів і відсутність їх накопичення дають можливість використовувати ці комплекси як для нормалізації життєвих функцій у здорових людей в несприятливих ситуаціях, так і для лікування хронічних захворювань.

М'ясо-рослинні кулінарні вироби, збагачені БВН, характеризуються більш високими

35 органолептичними показниками у порівнянні з аналогом за рахунок соковитості та гарної консистенції. Це можна пояснити наступним чином. З літературних джерел відомо, що наявність органічних кислот, якими багатий БВН з листя цукрового буряку, портулаку городнього та черемші прискорює процес протеолізу білків м'яса, при цьому відбувається накопичення фізіологічно активних пептидів, змінюється молекулярна маса білка, збільшується його

40 засвоюваність організмом людини. Також в результаті створення кислого середовища, коли значення рН знаходиться нижче ізоелектричної точки основних білків м'язової тканини, зростає соковитість м'ясного фаршу, збільшується набухання колагену в кислому середовищі, знижується температура його денатурації, прискорюється процес перетворення в глютин, що сприяє підвищенню ніжності готового виробу. Поряд з цим введення у рецептуру м'ясо-рослинних кулінарних виробів білоқвмісного напівфабрикату із зеленої маси цукрових буряків, портулаку городнього та черемші надає виробу нового пікантного смаку та аромату, що

45 притаманний внесеним новим інгредієнтам.

Внесення в рецептуру білоқвмісних напівфабрикатів із зеленої маси рослин (5,0-5,5 %) дозволяє збагатити кулінарні вироби комплексом функціонально фізіологічних інгредієнтів, а

50 саме вітамінів, біофлавоноїдів, у кількостях 10....30 % від добової потреби в цих інгредієнтах

(при споживанні 100 г кулінарного виробу) при одночасному збереженні збалансованого амінокислотного складу розробленого кулінарного виробу. Введення БВН більше 5,5 % призводить до погіршення органолептичних показників, порушення структури фаршу. Введення БВН менше 5,0 % не забезпечує отримання заявленого технічного результату. Білковмісний напівфабрикат додається до фаршу у тонкоподрібненому вигляді разом з водою для відновлення на етапі перемішування компонентів.

Введення подрібненого м'яса (котлетного м'яса) менше 60,0 % погіршує збалансованість амінокислотного складу за рахунок зменшення відсотку тваринних білків у рецептурі, а більше 65,0 % - недоцільне з точки зору собівартості.

Комбінування білковмісного напівфабрикату із зеленої маси, цибулі та котлетного м'яса в котлетах, завдяки комбінації рослинної та тваринної сировини, дозволяє отримати збалансований амінокислотний склад розробленого кулінарного виробу та на 0,18...0,21 % зменшити коефіцієнт надлишковості незамінних амінокислот.

Введення цибулі ріпчастої більше 8,0 % призводить до того, що маса стає більш розсипчастою, погіршуються її формуючі та органолептичні властивості, а введення менше 7,0 % недоцільне з точки зору собівартості. При цьому, відхилення кількості цибулі ріпчастої від кількості, що заявляється, призводить до збільшення коефіцієнта надлишковості незамінних амінокислот.

Додавання солі менше 0,5 % та більше 0,6 % погіршує смакові властивості готового продукту.

Додавання перцю чорного меленого менше та більше 0,05 % погіршує смакові властивості готового продукту.

М'ясо-рослинні кулінарні вироби готуються наступним чином. Котлетне м'ясо разом з цибулею пропускають через м'ясорубку, додають сіль та перець за смаком і перемішують. На етапі перемішування компонентів до фаршу у тонкоподрібненому вигляді додається разом з водою для відновлення, білковмісний напівфабрикат із зеленої маси цукрового буряку, портулаку та черемші. З отриманої котлетної маси формують вироби овальної форми і панірують їх у сухарях. Сформовані напівфабрикати направляють на смаження у вершковому маслі.

Готові м'ясо-рослинні кулінарні вироби мають наступні органолептичні показники:

Зовнішній вигляд - форма овальна.

Вигляд на розрізі - фарш добре перемішаний із вкрапленнями частинок цибулі та зелені.

Смак - властивий вихідним компонентам.

Колір - насичений зелений на розрізі.

Аромат - пряний з ароматом часнику.

Таблиця

№ прикладу	Вміст компонента, % до маси напівфабрикату							Біохімічні та органолептичні показники м'ясо-рослинних кулінарних виробів				
	Под-ріб-нене м'ясо (кот-летне м'ясо)	Ци-бу-ля	БВН ЗМ	Су-харі	Сіль хар-чова	Пе-рець чор-ний меле-ний	Вода для відно-влен-ня	Вміст білку, г/100 г	Коефі-цієнт надлиш-ковості незамін-них аміно-кислот, $\sigma_{\text{над}}$	Вміст біоф-лава-ноїдів, мг/100г	Вміст віта-міну С, мг/-100 г	Орга-нолеп-тичні показ-ники, серед-ній бал
Контроль	75,0	8,4	-	11,0	0,6	0,07	4,93	15,53	6,62	0	0,15	4,60
Приклад 1	70,0	8,4	4,5	8,0	0,4	0,06	8,64	15,95	6,47	46,5	9,5	4,80
Приклад 2	65,0	8,0	5,0	9,0	0,5	0,05	12,45	16,04	6,44	51,6	10,7	4,95
Приклад 3	63,0	7,5	5,3	9,5	0,55	0,05	14,1	16,07	6,42	54,7	11,5	4,97
Приклад 4	60,0	7,0	5,5	10,0	0,6	0,05	16,85	16,13	6,41	56,8	12,3	5,00
Приклад 5	55,0	6,5	6,0	11,0	0,65	0,04	20,81	16,22	6,38	61,9	13,8	4,50

Консистенція - в готовому вигляді соковита, нерозсипчаста.

Приклади реалізації рецептур та результати дослідження біохімічних та органолептичних показників отриманих м'ясо-рослинних кулінарних виробів наведено у таблиці.

Досліджені біохімічні та органолептичні показники готових м'ясо-рослинних кулінарних виробів дозволили зробити висновок, що при розробленні рецептур кулінарних виробів необхідно вносити білоквісні напівфабрикати із зеленої маси цукрового буряку, портулаку городнього та черемші в оптимальній кількості 5,0-5,5 % (приклади 2-4 таблиці), яку додаємо до маси у тонкоподрібненому вигляді разом з водою для відновлення на етапі перемішування компонентів. Відхилення кількості білоквісних напівфабрикатів в бік зменшення призводить до зниження їх біологічної цінності за рахунок зростання коефіцієнта надлишковості незамінних амінокислот та недостатнього рівня забезпечення добової потреби у вітаміні С. А збільшення від кількості, що заявляється, призводить до погіршення органолептичних показників досліджуваних зразків кулінарних виробів.

Технічний результат полягає у отриманні якісної продукції з новими покращеними органолептичними показниками, збагаченої функціонально фізіологічними інгредієнтами (вітамінами, біофлавоноїдами), з одночасним збереженням збалансованого амінокислотного складу розробленого кулінарного виробу, розширенні асортименту м'ясо-рослинних кулінарних виробів.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

М'ясо-рослинні кулінарні вироби, що містять подрібнене м'ясо (котлетне м'ясо), цибулю і добавку, а для панірування - сухарі, які **відрізняються** тим, що як добавки містять білоквісний напівфабрикат із зеленої маси цукрового буряку, портулаку та черемші, воду для відновлення, сіль харчову, перець чорний мелений, при наступному співвідношенні компонентів, мас. %:

подрібнене м'ясо (котлетне м'ясо)	60,0-65,0
цибуля	7,0-8,0
білоквісний напівфабрикат із зеленої маси цукрового буряку, портулаку та черемші	5,0-5,5
сухарі для панірування	9,0-10,0
сіль харчова	0,50-0,60
перець чорний мелений	0,05
вода для відновлення	решта.

Комп'ютерна верстка В. Мацело

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, Україна

ДП "Український інститут інтелектуальної власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601